

Internet levert poëzieles op maat

Een limerick die door elkaar is gegooid en waarvan de dichtregels in de correcte volgorde moeten worden gesleept, achttien vissengedichten in een vrolijk aquarium, die verschillende aspecten van het vissenbestaan uitdrukken, gedichten die in beweging worden gezet door Flash-movies, een interactieve literaire quiz en een Poëzie Trivia Quiz. Dit en nog meer kunt u vinden op de website van Poëzie in Beweging, www.poezie-in-beweging.nl.

**Margreet Feenstra
en Hadelinde van
der Hoek**

Het gevoel dat poëzie leuk, interessant en toegankelijk kan worden gemaakt door de gedichten op een innovatieve, speelse en creatieve manier te bevragen, lag aan de basis van de samenwerking voor de website Poëzie in Beweging, want waarom zou een vragensteller zich tot moeilijke begripsvragen beperken, als de didactische mogelijkheden van het gedicht schier eindeloos zijn? Het gedicht leent zich, door zijn beperkte omvang, uitstekend om een prominente plaats in te nemen in (vakoverstijgend) literatuuronderwijs: in relatief korte tijd kunnen meerdere talen aan bod komen. De functie van poëzieonderwijs kan op deze manier verschuiven van doel naar middel, van kennis van de dichtkunst, naar een aantrekkelijke en hanteerbare methode om, naast esthetische, ook vakinhoudelijke waarden over te dragen. Jaarlijks organiseren we poëziewedstrijden, waarbij leerlingen niet alleen zelf een gedicht schrijven, maar ook kennis nemen van bestaande gedichten rond het thema van dat jaar. Die gedichten worden voorzien van opdrachten die bedoeld zijn om het gedicht zo toegankelijk mogelijk te

maken. In die zin wijken ze af van de traditionelere manier van het bevragen van gedichten. Lange gedichten worden bijvoorbeeld in kleinere stukjes opgedeeld zodat leerlingen stap voor stap het gedicht leren begrijpen. En om het de leerling nog gemakkelijker te maken worden de opdrachten bovendien in het Nederlands gesteld. Door poëzie op een speelse en creatieve manier te benaderen en de leerlingen als aankomende dichters te zien, verliezen zij hun vrees voor Poëzie met een grote P. Een gedeelte van deze opdrachten zijn overigens ook op de website te vinden. De poëziewedstrijden op school mondden uit in het vakoverstijgende project 'Poëziehuis', dat in januari 2001 tijdens de uitreiking van 'het Europees Label voor Innovatief Talenonderwijs 2000' in Utrecht een eervolle vermelding kreeg. De website Poëzie in Beweging is het logische vervolg van dit project als ook een hernieuwde poging onze ideeën in de praktijk te verwezenlijken.

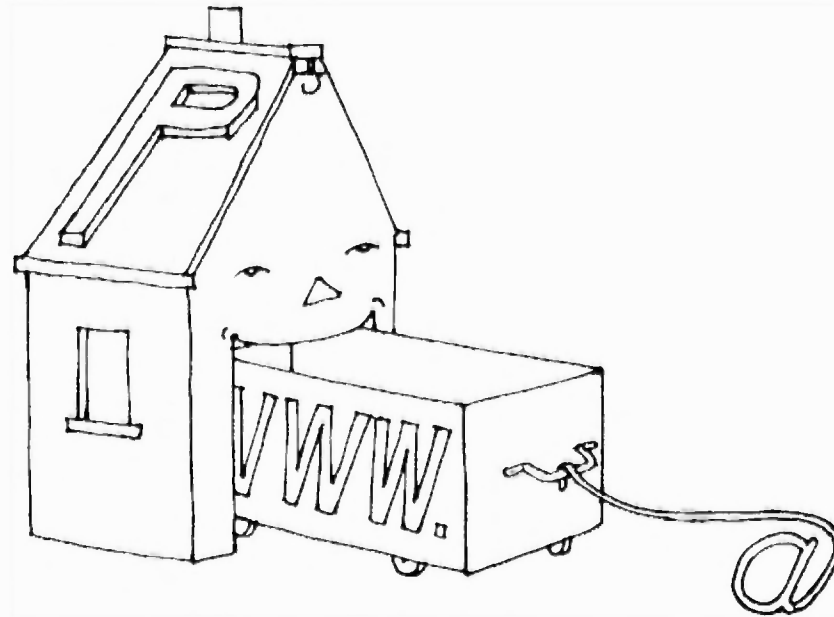
Website

De website bestaat uit een aantal onderdelen die zijn ondergebracht

onder acht knoppen. Onder elkaar geplaatst vormen ze het woord POËZIE. Gedichten die (letterlijk) in beweging zijn gezet door middel van Flash-movies bevinden zich onder de bovenste knop. Het zijn momenteel elf toegankelijke, moderne gedichten die voorzien van passende afbeeldingen het gedicht ondersteunen én illustreren, onder andere 'Dreamkeeper' van Langston Hughes, 'Das Feuer' van James Krüss en 'Monsieur' van Geo Norge.

Onder de O-knop bevinden zich gedichten met opdrachten als ook het onderdeel 'Maak een eigen gedicht'. Er zijn vijf thema's bij de gedichten met opdrachten: 'dieren', 'dromen', 'muziek', 'morgen', 'oorlog en vrede' en (binnenkort) 'humor'. De gedichten zijn voorzien van uitgebreide annotaties, zodat de leerling er zelfstandig mee aan de slag kan. Klik op een woord en zijn betekenis verschijnt. De namen van de dichters zijn vaak biografische links waar de bezoeker extra informatie over de dichter kan opzoeken en zijn literaire smaak verder kan ontwikkelen. De gedichten zijn door hun thematische ordening en hun vakoverstijgende opdrachten uitermate geschikt om ingezet te worden bij het vak GLO of bij een beperkte integratie van literatuuronderwijs bij de moderne vreemde talen. Het materiaal is echter ook zo geordend, dat ook een selectie per taal

zondermeer inzetbaar is. De aangeboden opdrachten bij de gedichten zijn, behalve middel om tekstbegrip te oefenen, vooral ook bedoeld om de leerling plezier in het lezen van poëzie bij te brengen. Ook bij het formuleren van het antwoordmodel is rekening gehouden met een grote zelfwerkzaamheid van de leerling. De opdrachten leiden de leerling stapsgewijs naar een vollediger begrip van het gedicht. Zo kan de docent het poëzieaanbod op verschillende manieren in zijn/haar lessen inzetten: variërend van klassikale literatuurlessen tot individuele handelingsdelen. Het onderdeel 'Maak een eigen gedicht' bestaat uit tweeëntwintig bekende en minder bekende versvormen, onder meer acrostichon, limerick, liefdesgedicht en voortborduurgedicht. Met behulp van een simpel en logisch stappenplan, altijd geïllustreerd met een voorbeeld, wordt de betreffende versvorm uitgelegd. Door het de leerling zo makkelijk mogelijk te maken, willen we bereiken, dat leerlingen hun aanvankelijke schroom overwinnen en zelf gaan dichten. Het interactieve gedeelte bevindt zich achter de E-knop. Dit is het gedeelte waarbij de docent (als het ware) lui achterover leunt en de website de leerling alle feedback geeft die hij of zij nodig heeft. Het is ook het onderdeel dat het meeste recht doet aan de mogelijkheden die het Internet en de computer het onderwijs heeft te bieden en is in die zin ook misschien wel het leukste onderdeel van de site. Het onderdeel bestaat momenteel uit 'De vis in drie talen': achttien vissen-gedichten die verschillende aspecten van het vissenbestaan belichten, en de 'Poëzie Quiz': een interactieve literaire quiz die zo'n veertig vragen stelt die de kennis testen op het gebied van rijmschema's, poëzie weetjes, literaire stromingen, genres, Duitse, Engelse en

Franse gedichten. Binnenkort komen er twee nieuwe interactieve onderdelen op de site: drag-and-drop-gedichten, korte gedichten, waarvan de regels in de juiste volgorde geslept moeten worden én een 'Poëzie Trivia Quiz' waarbij de vragen niet alleen goed maar ook snel moet worden beantwoord. Hoe langzamer de vraag wordt beantwoord, des te minder punten er behaald worden. Informatie over de website, de makers, hun activiteiten en motivatie bevindt zich onder de Z-knop (deze website). Voor nu is het wellicht interessant te weten dat de site is vormgegeven en technisch wordt gerealiseerd door Margreet Feenstra (docente Engels) en dat zij gebruik maakt van de programma's Dreamweaver en Flash om de site te bouwen. Hadelinde van der Hoek (docente Duits) heeft de site inhoudelijk vormgegeven. De I-knop (links) verwijst met een korte toelichting naar interessante poëzie-sites, zodat de bezoeker redelijk snel

nog meer gedichten kan vinden. Omdat wij behoefte hadden aan feedback, staan er sinds enkele maanden twee enquêtes onder de E-knop, een leerlingen- en een docentenenquête. De enquêtes helpen ons een beeld te vormen van de bezoekers om op die manier in te kunnen spelen op hun commentaar en wensen. Zo hebben we uit de enquêtes vernomen dat een scorelijst bij de literaire quiz op prijs wordt gesteld en dat bij 'Maak een eigen gedicht' aanwijzingen voor het maken van een Sinterklaasgedicht node gemist werden.

Archief

Onder de Tulp-knop staat een poëzie-archief dat nog steeds groeiende is. Het materiaal is thematisch geordend en geselecteerd op een grote toegankelijkheid voor de leerling. Maar onze persoonlijke voorkeur speelt hier ook een zekere rol. Een kleine greep uit de thema's: 'griezen', 'Wende', 'zomer', 'sport' en 'liefdesverdriet'. De docent kan zelf opdrachten bij deze gedichten

maken of leerlingen er een keuze uit laten maken in het kader van de persoonlijke smaakontwikkeling. Wijzelf verwijzen onze leerlingen vaak naar het archief als er in het kader van een verwerkingsopdracht een gedicht bij een gelezen boek moet worden gezocht.

Beweging

De naam van de site Poëzie in Beweging is niet alleen een verwijzing naar de gedichten die in beweging zijn gezet, maar ook naar het feit dat de site voortdurend wordt bijgewerkt en vernieuwd. Behalve dat het archief

regelmatig van nieuwe gedichten en thema's wordt voorzien, streven wij ernaar elke vier maanden iets groots op de site te zetten. Zo blijft het interessant voor de bezoeker de gedichtensite te bezoeken

Een enorme opsteker voor ons was de finale van ThinkQuest, de jaarlijkse educatieve webstrijd van Kennisnet, die plaats vond op 28 november 2003 in de Doelen te Rotterdam. We behaalden daar drie prijzen: de eerste prijs voortgezet onderwijs, de didactiekprijs voor vernieuwing en de Peerjury-prijs. Vooral de laatste prijs betekende veel voor ons. We hebben een site

proberen te maken die wij als docenten moderne vreemde talen zouden willen tegenkomen op het web en die we zelf zouden willen gebruiken in de les. Ook gezien het feit dat de site flinke aantallen bezoekers trekt, is ons dat blijkbaar gelukt.

Margreet Feenstra is docente Engels, Hadelinde van der Hoek docente Duits op de Cheider Scholengemeenschap in Amsterdam, een school voor joods voortgezet onderwijs. De website hebben zij opgestart in samenwerking met hun collega Jacqueline Kabel, docente Frans aan dezelfde school. ■

[Advertentie]

Elke taal haar eigen literatuur!

Kleurrijk, boeiend, ontroerend ...

Nu herzien!

Laagland, A Joy Forever, An die Freude, Un peu d'amour...

Voor inspirerend literatuuronderwijs.

Bel voor meer informatie
de Docentenlijn (0575) 59 49 02
e info.avo@thiememeulenhoff.nl
i www.thiememeulenhoff.nl
f (0575) 51 99 70

thiememeulenhoff